ΤΟΜΕΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΚΥΚΛΩΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΉΧΟΥ – 5° ΕΞΑΜΗΝΟ

Εργασία 2

(Προθεσμία: Τετάρτη 23 Δεκεμβρίου)

Μοντέλα Γραμμικής Πρόβλεψης (Linear Prediction Coefficients - LPC)

(Θα χρησιμοποιήσουμε τις ρουτίνες frame_wind και frame_recon που είχατε αναπτύξει στην Εργασία 1, οπότε φροντίστε να είναι στο working directory)

α) Εξαγωγή Συντελεστών LPC

Φορτώστε το αρχείο ήχου "voice.wav" και αναλύστε το με την frame_wind με frame = 256 δείγματα και ovrlp = 0.5. Για κάθε frame χρησιμοποιείστε την εντολή "lpc" του MATLAB για να βρείτε p=20 συντελεστές γραμμικής πρόβλεψης a_i που περιγράφουν το κάθε παράθυρο. Για κάθε frame υπολογίστε την αυτοσυσχέτιση $R_{xx}(k)$ χρησιμοποιώντας την εντολή "xcorr". Υπολογίστε και κρατήστε το κέρδος G της περιβάλλουσας, σύμφωνα με τη σχέση:

$$G^{2} = R_{xx}(0) - \sum_{i=1}^{p} a_{i} R_{xx}(i)$$

(Προσοχή: αν το x[n] έχει μήκος frame, τότε η συνάρτηση αυτοσυσχέτισης R_{xx} (k) παίρνει τιμές για k από [-frame+1, frame-1], άρα στο MATLAB θα έχει μήκος 2*frame-1)

β) Συνθέτης Φωνής

Χρησιμοποιείστε τον κώδικα που φτιάξατε στην Εργασία 1 και χαρακτηρίστε το κάθε frame ως voiced και unvoiced. Αντικαταστήστε κάθε unvoiced frame με Γκαουσιανό θόρυβο με $\sigma^2 = 0.01$, που θα πάρετε από την εντολή randn. Αντικαταστείστε κάθε voiced frame με μια σειρά από δέλτα συχνότητας 110 Hz. Μετά φιλτράρετε κάθε frame με την εντολή filter και το φίλτρο H(z) = G/A(z), ανακατασκευάστε με τη ρουτίνα frame_recon και ακούστε το αποτέλεσμα. Ηχογραφείστε τη δική σας φωνή και επαναλάβατε τα βήματα (για γυναικείες φωνές χρησιμοποιείστε δέλτα συχνότητας 200 Hz).

(Υπόδειξη: Για τη σειρά των $\delta[n]$, ακολουθείστε την ακόλουθη σειρά: φτιάξτε ένα $sin[\pi fn/16000]$, πάρτε το πρόσημο του, μετά την παράγωγο του (εντολή diff) και τέλος πάρτε την απόλυτη τιμή).

γ) Συμπιεστής Φωνής

Υπολογίστε το λάθος e(n) του γραμμικού προβλεπτή για κάθε frame του αρχείου "voice.wav".

$$e(n) = s(n) - \sum_{i=1}^{p} a_i s(n-i)$$

Ανακατασκευάστε με τη ρουτίνα frame_recon και ακούστε το σφάλμα. Μετά φιλτράρετε κάθε frame του σφάλματος με την εντολή filter και το φίλτρο H(z) = G/A(z), ανακατασκευάστε με τη ρουτίνα frame_recon και ακούστε το αποτέλεσμα. Τί παρατηρείτε; Ηχογραφείστε τη δική σας φωνή και επαναλάβατε τα παραπάνω βήματα.

δ) Voice Morphing

Φορτώστε τα αρχεία ήχου "voice1.wav" και "voice2.wav" με συχνότητα δειγματοληψίας 8 KHz. Περιέχουν την ίδια φράση από δύο διαφορετικά άτομα όμως με διαφορετικό χρονισμό. Φορτώστε το αρχείο ήχου "voice2align.wav", όπου έχει γίνει μια διόρθωση ώστε η φράση του δεύτερου ομιλητή να ταιριάζει χρονικά με του δεύτερου. Επιβεβαιώστε το με μια γραφική παράσταση και των 2 κυματομορφών στο χρόνων ή με 2 φασματογραφήματα.

Κάντε ανάλυση LPC στις 2 κυματομορφές και υπολογίστε τους συντελεστές A1 και G1 για τον πρώτο ομιλητή και τους συντελεστές A2 και G2 για το δεύτερο ομιλητή. Κατόπιν, υπολογίστε τα σφάλματα e1 και e2 της ανάλυσης LPC για τους 2 ομιλητές. Μετά φιλτράρετε κάθε frame του σφάλματος e1 με την εντολή filter και το φίλτρο H2(z) = G2/A2(z), ανακατασκευάστε με τη ρουτίνα frame recon και ακούστε το αποτέλεσμα. Τί παρατηρείτε;

Κάντε και το αντίστροφο, δηλαδή φιλτράρετε κάθε frame του σφάλματος e2 με την εντολή filter και το φίλτρο HI(z)=GI/AI(z), ανακατασκευάστε με τη ρουτίνα frame_recon. Τί παρατηρείτε; Ποιο είναι το συμπέρασμα για την πληροφορία που περιέχουν οι συντελεστές LPC;

Ξάνθη 9/12/2015